

Višje sodišče v Ljubljani

Civilni oddelek

VSL Sodba I Cp 2574/2018

ECLI:SI:VSLJ:2019:I.CP.2574.2018

Evidenčna številka: VSL00023033

Datum odločbe: 10.04.2019

Senat, sodnik

posameznik: mag. Gordana Ristin (preds.), Suzana Ivanič Lovrin (poroč.), Barbka Močivnik Škedelj

Področje: OBLIGACIJSKO PRAVO - POGODBENO PRAVO - PRAVO EVROPSKE UNIJE - VARSTVO
POTROŠNIKOV

Institut: lizing pogodba - kredit v CHF - valutna klavzula - varstvo potrošnikov - pojem povprečnega potrošnika
- potrošnik - načelo vestnosti in poštenja - prevara - oderuštvo - ničnost pogodbe

Jedro

Za potrošniške pogodbe je mogoče šteti le tiste, katerih namen je zadovoljevanje posameznikovih lastnih potreb v smislu lastne potrošnje. ZPotK, ZVPot in Direktiva 93/13/EGS o nedovoljenih pogojih v potrošniških pogodbah namreč potrošnika definirajo kot (vsako) fizično osebo, ki pridobiva ali uporablja blago in storitve za namene izven njegove poklicne ali pridobitne dejavnosti.

Sodišče prve stopnje je pravilno ugotovilo, da tožnik ni bil v stiski, prav tako pa ni mogoče govoriti niti o neizkušenosti ali lahkomiselnosti tožnika, ki bi jo tožena stranka izkoristila.

Ker tožnik ni potrošnik, prav tako pa ne neizkušena ali lahkomiselna oseba, ravnanja tožene stranke (ko tožniku ni posebej pojasnjevala pomena valutne klavzule) ni mogoče označiti kot takšnega, ki bi bilo v nasprotju z načelom vestnosti in poštenja.

Izrek

I. Pritožba se zavrne in se potrdi sodba sodišča prve stopnje.

II. Vsaka stranka sama krije svoje stroške pritožbenega postopka.

Obrazložitev

1. Sodišče prve stopnje je v točki I. izreka dovolilo spremembo tožbe. S sodbo je nato zavrnilo primarni tožbeni zahtevek tožeče stranke, s katerim je ta zahtevala, da se ugotovi, da je Pogodba o finančnem lizingu nepremičnine št. 000, z dne 4.6.2007, sklenjena med H. d.o.o. (sedaj R. d.o.o) in D. D., nična, ter da je tožena stranka dolžna tožeči stranki v roku 15 dni plačati znesek 501.242,66 EUR, tožeča stranka pa toženi stranki v roku 15 dni izstaviti veljavno zemljiško knjižno dovolilo za prenos lastninske pravice na nepremičnini ID znak 000 v korist tožene stranke (točka II. izreka). Zavnilo je tudi podredni tožbeni zahtevek, s katerim je tožeča stranka zahtevala, da ji tožena stranka plača znesek 86.706,31 EUR, v roku 15 dni, v primeru zamude z zakonskimi zamudnimi obrestmi (točka III. izreka). Odločilo je tudi, da je tožeča stranka dolžna toženi stranki povrniti vse pravnne stroške (točka IV. izreka).

2. Zoper sodbo (točke II. do IV. izreka) se je iz vseh pritožbenih razlogov po prvem odstavku 338. člena Zakona o pravnem postopku (ZPP¹) pritožila tožeča stranka. Predlaga, da pritožbeno sodišče izpodbijano sodbo spremeni tako, da tožbenemu zahtevku tožeče stranke v celoti ugodi, podrejeno pa sodbo razveljavi in zadevo vrne sodišču prve stopnje v novo sojenje. Navaja, da je sodišče napačno povzelo dejstvo, da je bil L. L. računovodja tožeče stranke. L. L. je računovodske storitve opravljal za Z. Sodišče se ni opredelilo do dejstva, da je bil L. L. povezan z gospodom A. A., direktorjem H. d.o.o., ki je tudi podpisnik sporne pogodbe in s tem tudi s toženo stranko, ter je zanjo pridobival nove stranke, ki so sklepale kreditne in leasing pogodbe, vezane na švicarski frank - CHF, o čemer je izpovedala tudi gospa V. P. Sodišče je prezrlo, da je L. L. v dogovoru s toženo stranko z namenom kovanja čim večjega dobička toženke, v poslanem povpraševanju v imenu tožnika prosil za odobritev kredita oziroma leasinga, vezanega na CHF, čeprav tega tožnik sam ni predlagal L. L. Zato se L. L. tudi ni spraševal, kakšen je pravi namen tožnika za sklenitev predmetne leasing pogodbe. Tožnik je zaslišan jasno izpovedal o njegovem namenu sklenitve predmetnega pravnega posla in da je pogodbo podpisal kot fizična oseba (z zasebnim naslovom) in ne kot odvetnik. Da je pogodbo podpisal kot fizična oseba, je potrdila tudi priča V. P., povedala pa je tudi, da je tožeča stranka leasing odplačevala z osebnega računa in ne poslovnega (kot odvetnik). Sodišče je to izjavo hote ali nehote spregledalo in se do nje niti ni opredelilo. Razlogi sodišča v sodbi so si med seboj nasprotni, prav tako pa so nasprotni izjavam prič in drugim listinskim dokazom. Sodba nima razlogov glede dejstva, na podlagi česa je sodišče ugotovilo namen tožnika pri sklenitvi leasing pogodbe in zakaj ni verjelo tožniku, da je bil njegov namen izključno osebne narave (sodišče bi ga posledično moralo obravnavati kot potrošnika). Sodišče je v obrazložitvi zapisalo, da je tožnik v delu stanovanja že pred sklenitvijo leasing pogodbe opravljal odvetniško dejavnost, pri čemer pa ni v ničemer obrazložilo, kakšno zvezo ima prejšnja uporaba predmeta pogodbe s samim namenom sklenitve leasing pogodbe tožnika. Tožnik je jasno izpovedal, da je predmetno leasing pogodbo sklenil z namenom naložbe oziroma lastne uporabe v starosti. Primer Gruber, ki ga navaja sodišče, ni pravno relevanten za konkretni primer, saj je tožeča stranka toženi stranki ves čas dajala vtis, da sklepa pogodbo kot fizična oseba. Sodba tudi nima nikakršnih razlogov glede izpolnjene oziroma neizpolnjene pojasnjevalne dolžnosti tožene stranke in da je bila tožena stranka s strani Banke Slovenije opozorjena

na zanjo ugodno gibanje tečaja CHF proti EUR, do česar bi se sodišče moralo opredeliti ne glede na dejstvo, ali tožnika šteje za potrošnika ali ne. Sodišče s tem, ko ni zaslilo predlaganih prič M. D. in A. R., niti ni moglo popolnoma ugotoviti dejanskega stanja in ga je posledično ugotovilo zmotno. Ti dve priči bi potrdili navedbe tožnika, da je toženka v času sklenjene leasing pogodbe delovala kot specializirana institucija banke (B.) s sedežem na istem poslovnem naslovu kot omenjena banka. Celo priča V. P. je izpovedala, da je bila tožena stranka lastniško povezana s B. banko. Nadalje tožeča stranka v pritožbi opiše kadrovsko prepletenost tožene stranke in banke. Zato je sodišče nepopolno oziroma zmotno ugotovilo dejansko stanje, ko je verjelo priči V. P., da toženka ni prejela opozoril Banke Slovenije. Toženka je bila obveščena o pričakovanem dvigu švicarskega franka proti evru, saj je Banka Slovenije pošiljala vsa obvestila o pričakovanem dvigu CHF vsem bankam in leasing hišam, ki so bile registrirane pri njej, kar je tožena stranka v času sklenitve bila. Predlagani priči bi lahko izpovedali tudi o tem, da je tožena stranka leasinge, vezane na CHF, sistematično oglaševala in bila dejansko seznanjena s pričakovanim dvigom CHF nasproti EUR. Sodišče je v nasprotju s pričanjem tožeče stranke in priče V. P. kot dokaz, da tožeča stranka ni potrošnik, štelogolj vprašalnik z žigom tožnika kot odvetnika. Tožnik je kot zasebnik moral vprašalnik izpolniti sam in pri tem tudi uporabiti žig odvetnika, kar pa ne dokazuje samega namena sklenitve pogodbe s strani tožnika. Priča V. P. je povedala, da so te listine potrebovali za ocenitev bonitete pred začetkom financiranja, kar pa sodišče hote ali nehote spregleda. Sodišče je tudi zmotno uporabilo materialno pravo, saj ni uporabilo določb Zakona o varstvu potrošnikov (ZVPot²) in sicer 21. člena. Tožnik je predložil sodbo Sodišča EU C-186/16 z dne 20.9.2017 in EU C 26/13 z dne 30.4.2014, ki ponujata razlago drugega odstavka 4. člena Direktive Sveta 93/13/EGS in sicer, da jasnost pogodbenega pogoja o glavni stvari ne zajema le njegove slovnične razumljivosti, ampak se razteza tudi na pojasnilo okoliščin, ki potrošniku omogočajo oceno ekonomskih posledic, ki izhajajo iz njega. Skladno z navedenim bi morala tožena stranka kot finančna ustanova tožniku posredovati informacije, ki bi lahko zadostovale za sprejetje poučenih in preudarnih odločitev, česar pa ni storila, pri čemer sodišče navedenih zakonskih določb sploh ni upoštevalo pri svoji presoji. Sodišče bi moralo uporabiti relevantne določbe ZVPot in razsoditi, da je predmetna leasing pogodba nična, vsaka pogodbeni stranka pa mora vrniti drugi vse, kar je prejela na podlagi predmetne pogodbe. Sodišče je zmotno uporabilo celo ustavne določbe, saj ne glede na dejstvo, ali je tožnik leasing pogodbo z valutno klavzulo, vezano na vrednost CHF-EUR, sklenil kot fizična oseba, kot pravna oseba ali kot zasebnik oziroma odvetnik, je v Sloveniji z Ustavo zagotovljena enakost pred zakonom in sicer v 14. členu Ustave RS. V predmetnem primeru ni utemeljenega, na Ustavi temelječega razloga za neenakopravno obravnavanje fizičnih in pravnih oseb. Sodišče bi moralo uporabiti relevantno določbo 49. člena Obligacijskega zakonika (OZ³) in ugotoviti s strani tožene stranke izzvano zmoto pri tožeči stranki, ki je temeljila na nepoštenosti tožene stranke. Prevaro je mogoče storiti tudi z zamolčanjem dejstev, ki jih stranka ne bi smela zamolčati, na kar se je sklicevala tožeča stranka v vlogi z dne 2.2.2018. Sodišče napačno tolmači, da tožeča stranka ni uveljavljala razveljavitve pogodbe in povrnitve škode, saj je ravno s to vlogo spremenila tožbeni zahtevek in v podrednem zahtevku zahtevala povrnitev škode v delu, ki je presegal dogovorjene obveznosti. V 27. točki sodbe je sodišče napačno tolmačilo tudi dejstvo, da tožeča stranka ni „navadna“ stranka, ker se ukvarja s pogodbami. Sodišče ni obrazložilo, zakaj je odvetnik, ki se ukvarja s pogodbami, tudi finančno - valutni strokovnjak, ki ne bi bil upravičen do pojasnilne dolžnosti s strani finančne institucije, s katero sklepa pogodbo. Sodišče s tem spreminja dosedanja prakso, ki se je na evropski ravni že izoblikovala v sodbi Zveznega sodišča v Nemčiji, opr. št. XI ZR 152/17, z dne 19.12.2017. Dolžnost tožene stranke, da bi pojasnila in navedla ustrezna dejstva v zvezi s

sklenitvijo leasing pogodbe, ob tem, da je vedela, da imajo za njeno in tožnikovo odločanje poseben pomen, pa izhaja tudi iz načela vestnosti in poštenja (5. člen OZ) ter dobrih poslovnih običajev (12. člen OZ). Iz 8. člena OZ kot eno temeljnih vodil izhaja načelo enake vrednosti dajatev, ki določa, da pri sklepanju dvostranskih pogodb izhajajo udeleženci iz načela enake vrednosti vzajemnih dajatev. Vrednost vzajemnih dajatev v konkretnem primeru ni bila enaka, toženka se je v razmerju do tožnika obnašala celo oderuško. V kolikor bi tožena stranka tožnika seznanila z vsemi navedenimi dejstvi, s katerimi bi ga po veljavni zakonodaji morala seznaniti, ne glede na to, ali gre za fizično osebo po ZVPot ali ne (predvsem z dejstvom, da je stopnja rizika na strani tožnika izredno visoka na dolgi rok), tožnik gotovo ne bi sklenil predmetne leasing pogodbe. Toženka je tožnika namenoma držala v zmoti, zato je tožnik upravičen do odškodnine za škodo, ki mu je zato nastala, ki pa predstavlja najmanj presežek plačanih obresti. V skladu z 2. odst. 49. člena OZ je tako tožeča stranka zahtevala v podrednem tožbenem zahtevku povrnitev škode, ki ji je tako nastala in se odraža najmanj v višini opredeljenih preplačanih obresti s spremembo tožbe z dne 2.2.2018. Sodišče tako napačno ugotavlja v 27. točki sodbe, da tožeča stranka ne uveljavlja posledic prevare v smislu 49. člena OZ. Napačno je tudi naziranje sodišča glede 119. člena OZ in pogojev za oderuško pogodbo, saj so pogoji naštetih v 1. odstavku 119. člena OZ taksativno in ne kumulativno. Samo eden od teh pogojev v povezavi z očitnim izgovorjenim nesorazmerjem je dovolj, da se konkretna pogodba presoja po načelih oderuštva. Sodišče v sodbi zopet pavšalno navaja poklic in neke funkcije tožeče stranke, ki nimajo nobene zveze s poznavanjem finančno - valutnih razmerij, ki pa jih je tožena stranka dokazano zelo dobro poznala in tudi oblikovala v tem času finančni produkt, ki jim je zagotovil nesorazmerne dobičke. Takšne pogodbe so v skladu z 2. odst. 119. člena OZ v celoti ali delno nične, sodišče pa je to napačno ocenilo v 34. točki sodbe. Tudi v 35. točki sodbe sodišče napačno zaključuje, da je tožeča stranka vztrajala zgolj pri neupravičeni obogatitvi, saj je tožeča stranka že v spremembi tožbenega zahtevka in svoji pripravljalni vlogi navajala kot podredni pravni temelj prevaro v smislu 49. člena OZ (zaradi zamolčanih dejstev in neseznantivjo tožeče stranke s potrebnimi informacijami - pojasnilna dolžnost), kar je potrdila tudi priča V. P., ko je izpovedala, da niso imeli pripravljenih nobenih pojasnil.

3. Tožeča stranka je dne 13.3.2019 vložila tudi dopolnitev pritožbe, ki pa je prepozna, saj je vložena po izteku pritožbenega roka, zato je pritožbeno sodišče ni upoštevalo.

4. Tožena stranka je na pritožbo odgovorila in predlagala zavrnitev pritožbe.

5. Pritožba ni utemeljena.

6. Uvodoma pritožbeno sodišče pojasnjuje, da sodba sodišča prve stopnje vsebuje vse razloge o odločilnih dejstvih, ki si tudi niso v nasprotju, zato je sodbo sodišča prve stopnje mogoče preizkusiti. Zatrjevana bistvena kršitev določb pravnega postopka po 14. točki 2. odstavka 339. člena ZPP tako ni podana.

7. Dokazna ocena sodišča prve stopnje je skrbna, natančna in skladna z metodološkim napotkom iz 8. člena ZPP in jo pritožbeno sodišče sprejema. Sodišče prve stopnje je tako pravilno ugotovilo, da tožnika v zvezi s sklenitvijo Pogodbe o finančnem lizingu nepremičnine št. 000 z dne 4.6.2007 (v nadaljevanju: Pogodba) ni mogoče obravnavati kot potrošnika v smislu ZVPot, ZPotK⁴ in Direktive 93/13/EGS o nedovoljenih pogojih v potrošniških pogodbah (v

nadaljevanju: Direktiva) in zato teh predpisov, ki varujejo zgolj potrošnika, v obravnavanem primeru ni mogoče uporabiti. Sodišče prve stopnje je pravilno, opirajoč se tudi na prakso Sodišča EU v zadevi Gruber⁵ (in ostalih zadev, citiranih v opombi 10 sodbe sodišča prve stopnje), pojasnilo, da je za potrošniške pogodbe mogoče šteti le tiste, katerih namen je zadovoljevanje posameznikovih lastnih potreb v smislu lastne potrošnje. ZPotK, ZVPot in Direktiva namreč potrošnika definirajo kot (vsako) fizično osebo, ki pridobiva ali uporablja blago in storitve za namene izven njegove poklicne ali pridobitne dejavnosti. Med pravnima strankama ni bilo sporno, da je bil tožnik v času sklenitve Pogodbe samostojni odvetnik in je Pogodbo sklepal kot fizična oseba. Sporno pa je bilo, za kakšen namen je tožnik sklenil Pogodbo. Sodišče prve stopnje je sprejelo pravilno dokazno oceno, da je tožnik sporno nepremičnino kupil (oziroma vzel na lizing) z namenom opravljanja oziroma nadaljevanja opravljanja odvetniške dejavnosti. Sodišče prve stopnje je tudi ustrezno pojasnilo razloge za takšno dokazno oceno, pritožbeni očitki v tej smeri pa ni utemeljeni. Sodišče prve stopnje je dokazno oceno oprlo na listinsko dokumentacijo v spisu, in sicer na dokumentacijo lizingojemalca (B2), iz katere izhaja tožnikov namen širjenja odvetniške pisarne (drži pa sicer trditev pritožbe, da je tožnik vprašalnik izpolnil z namenom ocene bonitete, vendar to na drugačno presojo nima vpliva), predvsem pa na elektronsko sporočilo L. L. z dne 15.3.2007 (B45), v katerem je navedeno, da želi tožnik za izvajanje svojih poslovnih nalog kupiti poslovne prostore, ki jih bo v določenem času oddajal še dvema odvetnikoma. Nепreπričljive so pritožbene navedbe, da je L. L. v imenu tožnika prosil za odobritev kredita oziroma lizinga, vezanega na CHF, čeprav tega tožnik sam ni predlagal L. L. Sodišče prve stopnje je prepričljivo obrazložilo, da iz elektronskega sporočila izhaja, da je bila pošta poslana v vednost tudi tožniku, tožnik pa ni z ničemer izkazal, da je tej vsebini sporočila nasprotoval. Ravno nasprotno, sklenil je Pogodbo, katere sklenitev se je predlagala v tem elektronskem sporočilu. Neutemeljen je očitki sodišču prve stopnje, da je napačno ugotovilo, da je tožnik navedel, da je bil L. L. zgolj računovodja, ki je za tožečo stranko opravljal računovodske storitve, saj je tožnik sam tako navedel na strani 4 pripravljalne vloge z dne 18.12.2017. Glede na dokaze, s katerimi je razpolagalo, sodišče prve stopnje utemeljeno ni verjelo tožniku, da je sporno nepremičnino, ki se je v času sklenitve Pogodbe (in se še sedaj) uporabljala za opravljanje odvetniške dejavnosti, kupil z namenom naložbe oziroma lastne uporabe v starosti. Sodišče prve stopnje je pojasnilo, da prejšnja raba sporne nepremičnine (in sedanja), kažeta na namen tožnika, zaradi katerega je sklenil Pogodbo, ki pa ni v zadovoljevanju osebnih potreb tožnika. Sodba prve stopnje ima o tem jasne in zadostne razloge. Pri tem pravilnosti dokazne ocene ne more omajati dejstvo, da je tožnik lizing obroke plačeval s svojega osebnega računa in ne poslovnega, da tega prostora ni imel zavedenega v poslovnih knjigah in da je kot svoj naslov v pogodbi navedel zasebni naslov in ne naslov odvetniške pisarne. Glede L. L. je sodišče prve stopnje na podlagi izpovedbe priče V. P. pravilno ugotovilo, da je tožnik deloval preko finančnega posrednika L. L., ki je poleg tožnika k toženi stranki pripeljal tudi druge stranke, ki so imele željo po financiranju v CHF ter da je ta priča kot delavka tožene stranke na podlagi pridobljene dokumentacije sklepala, da bo spoma nepremičnina uporabljena v poslovne namene. Iz prepričljive izpovedbe priče V. P. je tudi razvidno, da L. L. ni deloval za toženo stranko, temveč je določene stranke le pripeljal k toženi stranki, kot je pravilno ugotovilo sodišče prve stopnje. Da je pri tem L. L. poznal tudi direktorja tožene stranke A. A., pa za odločitev v tem sporu ni bistvenega pomena, prav tako ne kadrovska prepletenost tožene stranke in banke. Sodišče s tem, ko ni zaslišalo predlaganih prič M. D. in A. R., ni nepopolno ugotovilo dejanskega stanja ali kršilo določb pravnega postopka, saj sta banka in lizing hiša ločeni pravni osebi. Zato so neutemeljene pritožbene navedbe, da je toženka v času sklenjene lizing pogodbe delovala kot specializirana institucija banke (B.) s

sedežem na istem poslovnem naslovu kot omenjena banka. Nesporno med strankama je bilo, da gre za lastniško povezanost obeh pravnih oseb, kar pa v zadevi ni odločilnega pomena. Tožnik tudi ni uspel dokazati, da bi tožena stranka prejela obvestila Banke Slovenije, saj je priča V. P. povedala, da teh obvestil niso prejeli. Iz predloženih obvestil Banke Slovenije (A2 in A3) z dne 4.7.2006 in 19.12.2007 izhaja, da so naslovljena na „vse banke in hranilnice“, kar pa tožena stranka ni bila. Obvestilo z dne 19.12.2007 je tudi datumsko kasnejše kot je datum sklenitve sporne Pogodbe. Glede na pritožbene navedbe pa pritožbeno sodišče še pojasnjuje, da je Vrhovno sodišče RS v odločbi opr. št. II Ips 195/2018 v zvezi s temi dopisi v točki 53 obrazložitve pojasnilo, da gre pritrđiti oceni sodišča druge stopnje, da gre za splošna opozorila na dolžnosti poslovnih bank, ki niso presegala tistih, izhajajočih iz takrat veljavnih predpisov ter iz načela vestnosti in poštenja. Iz teh obvestil ne izhaja opozorilo bankam na za njih ugodno gibanje tečaja CHF proti EUR, kot to trdi pritožnik, temveč le možnost spremembe tečaja in dolžnost bank, da komitente na to možnost opozorijo. Tožnik je sicer v postopku zatrjeval, da je toženka kršila načelo vestnosti in poštenja. Skliceval se je na zmoto, na prevaro tožene stranke, da pogodba nasprotuje morali in na dejstvo, da je šlo za oderuško pogodbo. Sodišče prve stopnje se je o tem izreklo v točkah 24 do 31 obrazložitve sodbe. Pritožbeno sodišče te razloge kot pravilne sprejema, glede na pritožbene trditve pa dodaja, da tudi samo nima pomislekov v to, da je tožniku kot odvetniku (ki je v svoji izpovedbi povedal tudi, da je delal v banki, bil mednarodni bančni pravnik in da je naredil specializacijo na Cambridg-u iz angleškega bančnega prava) bil poznan koncept valutne klavzule in tveganje, ki ga ta prinaša (pa čeprav ni finančni strokovnjak, kar poudarja pritožnik). Glede na to, da tožnik ni bil potrošnik, pa na strani tožene stranke tudi ni obstajala pojasnilna dolžnost s tem v zvezi. Po mnenju pritožbenega sodišča med strankama ni obstajala informacijska asimetrija, kar trdi pritožnik. Sprejema tudi razloge sodišča prve stopnje o tem, da tožena stranka ni vedela, da bo prišlo do tako velike spremembe tečaja, zato ji ni mogoče očitati nepoštenega in oderuškega ravnanja oziroma slabe vere. Pritožnik nima prav, ko trdi, da je tožena stranka z zamolčanjem dejstev storila prevaro, kot je pravilno pojasnilo že sodišče prve stopnje. Pritožbeno sodišče se ne strinja s stališčem pritožnika, da gre za kršitev 14. člena Ustave RS, ker bi morale biti tako pravne kot fizične osebe obravnavane enako. V obravnavani zadevi je pomembno to, da je utemeljena različna obravnava potrošnika, ki ga je šteti za šibkejšo stranko, zato je zanj predpisano posebno varstvo. Zato je tudi utemeljeno drugačno obravnavanje potrošnika v primerjavi z ostalimi fizičnimi osebami (ki sklepajo posel v poslovni namen) in pravnimi osebami. V obravnavani zadevi je tožnik po pravilni oceni sodišča prve stopnje že sam pred sklenitvijo pogodbe poznal pomen valutne klavzule (izrecno se je preko posrednika obrnil na toženo stranko s predlogom za sklenitev pogodbe v izbrani, CHF valuti), glede gibanja tečaja CHF napram EUR pa nobena od strank ni mogla pričakovati enostranskega ukrepa švicarske centralne banke oziroma zanj celo vedeti. Ker tožnik ni potrošnik, prav tako pa ne neizkušena ali lahkomišelna oseba, ravnanja tožene stranke (ko tožniku ni posebej pojasnjevala pomena valutne klavzule) ni mogoče označiti kot takšnega, ki bi bilo v nasprotju z načelom vestnosti in poštenja.

8. V točki 27. obrazložitve je sodišče prve stopnje pojasnilo, da tožnik kot posledico prevare v zahtevku ne uveljavlja razveljavitve pogodbe. Ta ugotovitev je točna, posledično je pritožba v zvezi s tem neutemeljena.

9. O oderuški pogodbi lahko govorimo, če sta skupaj izpolnjena objektivni in subjektivni element. Oderuštvo je posledica zavestnega ravnanja in nesorazmerje med izpolnitvama ni nikoli naključno. Vselej se izhaja iz namere

prikrajšati drugo pogodbeno stranko zato, da se na drugi strani doseže premoženjska korist. Pri subjektivnem elementu pa je res, kar trdi pritožba, da so okoliščine (stiska, težko premoženjsko stanje, nezadostna izkušnost, lahkomišelnost, odvisnost) v 1. odst. 119. člena OZ navedene taksativno. Sodišče prve stopnje je pravilno ugotovilo, da tožnik ni bil v stiski, prav tako pa ni mogoče govoriti niti o neizkušnosti ali lahkomišelnosti tožnika, ki bi jo tožena stranka izkoristila.

10. Sodišče prve stopnje je tudi pravilno pojasnilo (v točki 28 obrazložitve), da načelo enake vrednosti dajatev ne zagotavlja enakovrednosti pogodbenih obveznosti v času, ko se morajo obveznosti izpolniti. Načelno mora vsaka stranka sama nositi riziko spremembe okoliščin po sklenitvi pogodbe. Pravica zahtevati razveljavitev pogodbe zaradi nesorazmerja vzajemnih dajatev preneha po enem letu od sklenitve pogodbe (2. odst. 118. člena OZ), ta rok pa je že potekel.

11. Tožnik je na poziv sodišča izrecno pojasnil, da je pravna podlaga podrednega zahtevka neupravičena obogatitev. Zato je sodišče prve stopnje v obrazložitvi sodbe obrazložilo tudi to podlago. Ko je presodilo, da ravnanje toženke ni bilo nepošteno, nemoralno, da ni šlo za povzročitev zmotne pri tožniku ali prevaro, prav tako pa ne za oderuško pogodbo, pa je hkrati presodilo, da toženkino ravnanje ni bilo protipravno. Zato je posledično pravilno zavrnilo tudi tožnikovo zahtevo za povrnitev škode, naslovljeno na toženko.

12. Naše sodišče pri odločanju ni dolžno upoštevati prakse nemškega sodišča. Pogled na zadevo, na katero se sklicuje pritožnik, pa pokaže, da je šlo pri sodbi v zadevi Zveznega sodišča v Nemčiji, opr. št. XI ZR 152/17, z dne 19.12.2017, za banko, ki je s posojilojemalcem sklenila pogodbo o finančnem svetovanju, kar pa ni podoben primer, kot je v obravnavani zadevi.

13. Glede na navedeno pritožbeni razlogi niso podani, prav tako pa tudi ne razlogi, na katere pazi pritožbeno sodišče po uradni dolžnosti (2. odst. 350. člena ZPP), zato je pritožbeno sodišče pritožbo tožnika zavrnilo kot neutemeljeno in potrdilo sodbo sodišča prve stopnje (353. člen ZPP).

14. Zaradi pritožbenega neuspeha tožnik sam krije svoje pritožbene stroške (prvi odstavek 165. člena ZPP v zvezi s prvim odstavkom 154. člena istega zakona). Ker odgovor na pritožbo ni pripomogel k odločanju pritožbenega sodišča in tako ni bil potreben za postopek, tudi tožena stranka sama krije svoje stroške pritožbenega postopka (prvi odstavek 165. člena ZPP v zvezi s prvim odstavkom 155. člena istega zakona).

¹ Ur. l. RS, št. 26/1999 s spremembami

² Ur. l. RS, št. 20/1998 s spremembami

³ Ur. l. RS, št. 83/2001 s spremembami

⁴ Zakon o potrošniških kreditih, Ur. l. RS št. 70/2000 s spremembami

⁵ Zadeva C 464/01 Johann Gruber v Bay Wa AG

Zveza:

RS - Ustava, Zakoni, Sporazumi, Pogodbe

Obligacijski zakonik (2001) - OZ - člen 49, 86, 119

Zakon o varstvu potrošnikov (1998) - ZVPot - člen 1

EU - Direktive, Uredbe, Sklepi / Odločbe, Sporazumi, Pravila

Direktiva Sveta 93/13/EGS z dne 5. aprila 1993 o nedovoljenih pogojih v potrošniških pogodbah - člen 2

Datum zadnje spremembe:

22.07.2019